

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 20-21 квітня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 20-21 квітня 2023 р.) 103 с.

Рецензенти:

Бойко Анжела Іванівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і політичних наук Черкаського державного технологічного університету

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Бутенко Елеонора Геннадіївна, здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ОНП Філософія, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського» (Одеса).

СОЦІАЛЬНО ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

У ХХ сторіччі стало характерно посилення тенденції соціального підходу до творчої особистості. Розвиток творчого потенціалу особистості у сучасному суспільстві є одним із головних аспектів у дослідженні сутності людини. Актуальною постає проблема активного розвитку творчого, інтелектуального, когнітивного потенціалу кожної людини. Пріоритетним завданням суспільного розвитку повинно бути формування гармонійної особистості, що володіє необхідним рівнем знань та духовними цінностями. Реалізація цього завдання передбачає визначення ролі людини у цілісному суспільному процесі, так як соціально-культурний розвиток неможливий без формування творчої особистості.

Осмислення феномену творчості дасть можливість визначити шляхи вдосконалення творчих здібностей людини, відтворити активний тип особистості, яка зможе протистояти негативним викликам сьогодення. вирішення важливих аспектів цієї проблеми має відбуватися шляхом вдосконалення соціальних інституцій.

Вивчення впливу соціально-культурного простору на реалізацію творчого потенціалу особистості має філософський та соціологічний аспекти дослідження. Це вимагає здійснення пошуків ефективних шляхів реалізації цілісного творчого розвитку особистості.

Творчість збагачує буття людини новими матеріальними та духовними цінностями. Свідоме створення нових цінностей є характерною ознакою творчої діяльності, яка орієнтована на досягнення соціального прогресу, а також ще однією важливою ознакою творчості є розвиток людини, вміння бути творцем самого себе, тобто можливість розвивати свої здібності, реалізовувати свої потенції, і за будь-яких обставин бути самим собою.

На сьогодні особливістю соціокультурної дійсності є насамперед те, що формується нова культурна реальність з трансформованих або переосмислених системою цінностей, зразків, норм, правил, культурних потреб і засобів їх задоволення. Перетворення даного соціального комплексу на «внутрішню програму» життєдіяльності особистості забезпечує узгодження, функціонування, сталість і надійність сфери взаємовідносин у соціумі.

Отже, особливе значення надається тій активності, з якою відбувається самоактуалізація художника. Естетична думка (у М. Бахтина), пропонує визначення таланту, буде його увагу до тих же параметрів: талант це активна індивідуальність бачення і оформлення. Творчість передбачає вихід за межі рольових установок особистості, вміння дистанціюватися від ситуації, готує

умови для досягнення однієї з головних цілей розвитку людини — статусу творчої особистості, оскільки творчість є виходом у сферу багатозначного, багатомірного, парадоксального, бісоціативного розуміння реальності та її опанування; творчість передбачає актуалізацію надситуативності, як здатності суб'єкта виходити за межі однозначних конструкцій «зовнішньої доцільності». Творчі люди характеризуються амбівалентними, взаємовиключними особливостями, наприклад, вони проявляють себе як одночасно екстраверти та інтроверти; вони скромні та горді одночасно; вони проявляють одночасно бунтарський дух та консерватизм. Творчість розглядається переважно в протилежності технічній діяльності в ідеалістичній філософії. Творчий природний початок, філософія життя протиставляє технічному раціоналізму то існування підкреслює духовно-особистісну природу. Найбільш розгорнута концепція творчості дана А. Бергсоном ("Творча еволюція"), сутністю життя він вважає творчість як безперервне народження нового. Дійсність розглядається філософом як «безперервний ріст і нескінченна творчість». Розглядає творчість як "діло богоподібної свободи людини, розкриття в ньому образу Творця" М. Бердяєв ("Зміст творчості"). "Геніальність, - зауважує М. Бердяєв, - зовсім не є великий ступінь таланту - вона якісно відрізняється від таланту". І навіть геніальність, на відміну від таланту, що несе на собі відбиток «жертвості та приреченості», — наполягає він, — «може взагалі згоріти, не втілюючи у світі нічого цінного». «Творчий акт завжди є визволення та подолання», - зазначав М. Бердяєв. Однак не радість, але болочість і трагічність бачив він у самій суті творчості. Він розрізняв «творчий порив» і «творчий акт», вважаючи за мету першого «досягнення іншого життя, іншого світу, сходження в буття», а результатом другого — книгу, картину тощо [2, с. 174-176].

Соціально-філософський аналіз процесів, притаманних сучасному українському суспільству, вимагає виявлення загальних інтегральних атрибутів соціуму, що дозволяють сформулювати моделі подальшого суспільного розвитку.

Соціальна психологія початку ХХ століття розглядає людину у трьох аспектах, що визначаються позитивістським підходом: як особистість фізичну, соціальну та духовну. Багаторівнева інтерпретація особистості, надає дослідженню системного характеру. Третій рівень, що характеризує особистість у горизонті взаємодій. На думку Е. Ілленкова, «самість» особистості розкривається лише при дослідженні «сукупності людських відносин», з яких зростає «динамічний ансамбль людей, пов'язаних взаємними узами» [3, с. 14]. Загальнофілософську логіку багаторівневого дослідження особистості доводять як постійний науковий інтерес до тих чи інших рівнів окремо, так і пошук об'ємного, діалектично багатогранного розуміння особистості в цілому. З багаторівневої якості особистості випливає, що проблему вже недостатньо обмежувати «поняттям особистості як єдності свідомості, "Я", системи знань чи особистісних смислів», а необхідно «брати особистість як вона є як буття...» [1, с. 88].

Саме через свою творчість розкривається особистість. Вона володіє певним потенціалом, який і становить її здатність до творчості. Його структура включає в себе можливості людини, котрі не стали здібностями.

По перше, це активізація та реалізація здібностей через можливості.

По друге, це творча діяльність особистості, тобто її стиль.

Розвиток творчого потенціалу особистості є цілісною якістю людини, яка передбачає визначення та реалізацію її індивідуальних здібностей, які розкриваються у процесі творчої діяльності;

Розвиток творчого потенціалу особистості та ефективного застосування творчих здібностей людини у становленні сучасного соціально-культурного простору українського суспільства є однією з актуальних проблем.

Список використаних джерел

1. Bergson A. Dva istohnika morali i relihii. M.: Kanon, 1994. 384 s. (Bergson A. Two sources of moral and religion M.: Canon, 1994. – 384 p.).

2. Варій М. Психологічні напрями, школи, концепції // Загальна психологія : підручник [для студ. психол. і педагог. спец.] ; [2-ге вид., випр. і доп.] / К. : Центр учбової літератури, 2007. С. 40–78.

3. Ділі Дж. Основи семіотики [Пер. з англ. та наук. ред. Анатолій Карась]. Львів: Арсенал, 2000. 232 с.

4. Мусієздов О.О. Зміна уявлень суспільства про соціальний простір як прояв символічного аспекту соціальної трансформації / О.О. Мусієздов: Автореф....дисерт..на здобуття наук..ступ...канд..соціол..наук - 22.00.01 теорія та історія соціології. Харків, 2002. 34 с.

Велкова Вікторія Анатоліївна – студентка I року навчання ОПІ Спеціальна освіта (Логопедія) за першим (бакалаврським) рівнем навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Університету Ушинського

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна**, кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

КОМПЕНСАТОРНА ФУНКЦІЯ ФІЛОСОФІЇ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ

Філософія – це дисципліна, яка існує вже тисячі років. Вона займається фундаментальними питаннями про існування, будову, знання, цінності, розум і реальність. Це величезне поле, яке включає різні галузі, такі як метафізика, етика, логіка, естетика та інші. Роль філософії полягає в тому, щоб забезпечити основу для розуміння світу, нашого місця в ньому та того, як ми маємо жити. Адже протягом століть філософи досліджували незліченну кількість ідей і концепцій, від природи реальності до сенсу життя. Хоча філософію часто